

KUTSESTANDARD

Sotsiaalpedagoog, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Sotsiaalpedagoog, tase 7	7

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Sotsiaalpedagoog on tugispetsialist, kelle tegevuse eesmärk on sotsialiseerumistoe korraldamine ja arendamine ning isiku arengu toetamine võrgustikutöö kaudu sotsiaalpedagoogiliste meetoditega.

Sotsiaalpedagoogid töötavad haridusasutustes, nõustamiskeskustes, turvakodudes, vanglates, haiglates jne.

Sotsiaalpedagoog, tase 7 märkab ja hindab isiku sotsialiseerumisvajadusi, toetab tema arengut ja toimetulekut, kaasates võrgustiku. Ta juhendab kolleege sotsiaalpedagoogika vallas, koordineerib ja juhib koostöövõrgustike tööd, arendab sotsiaalpedagoogika valdkonda.

Sotsiaalpedagoogi kutsealal on ka kutse sotsiaalpedagoog, tase 6, kes märkab ja hindab isiku sotsialiseerumisvajadusi, toetab tema arengut ja toimetulekut, kaasates võrgustiku.

A.2 Tööosad

A.2.1 Sotsiaalpedagoogilise tegevuse kavandamine

1. Sotsiaalsete oskuste hindamine.
2. Töökavade koostamine.
3. Erinevate huvigruppide kaasamine.
4. Õppetööd toetavate tegevuste kavandamine.
5. Õppija arengu toetamine.
6. Õppetöövälise tegevuse toetamine.
7. Metoodiliste materjalide valimine.

A.2.2 Sotsiaalpedagoogiline hindamine

1. Abivajajate väljaselgitamine.
2. Lähikeskkonna võrgustiku ja ressursside väljaselgitamine.
3. Sotsiaalkultuuriliste erinevuste ning integratsiooniga seotud probleemide märkamine ja nendega tegelemine.
4. Sotsiaalsete oskuste hindamine.

A.2.3 Juhtumikorraldus ja nõustamine

1. Olukorra kaardistamine.
2. Esmatasandi sotsiaalpedagoogiline nõustamine.
3. Juhtumitöö.
4. Sotsiaalsete oskuste arendamine.
5. Ennetustöö.
6. Sekkumine.
7. Sotsiaalpedagoogilise sekkumise tõhususe hindamine.

A.2.4 Turvalise õpi- ja töökeskkonna kujundamine

1. Tegevuste kavandamine.
2. Sotsiaalpedagoogiline ennetustöö turvalise keskkonna säilitamiseks.

A.2.5 Refleksioon ja professionaalne enesearendamine

1. Oma töö analüüsimine ja enesearendamine.
2. Oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse tervise hoidmine ja arendamine.
3. Kolleegide nõustamine/mentorlus.
4. Erinevate spetsialistide nõustamine.
5. Sotsiaalpedagoogiliste tegevuste tutvustamine.
6. Sotsiaalpedagoogilise õppevara ja metoodikate koostamine, kohandamine või uuendamine.

Valitavad tööosad

A.2.6 Juhtimine

1. Gruppide juhtimine.
2. Erialase ühingu või ühenduse tegevuse juhtimine või koordineerimine

A.2.7 Sotsiaalpedagoogide koolitamine

1. Sotsiaalpedagoogiliste uuringute juhendamine või retsenseerimine.
2. Sotsiaalpedagoogide praktika juhendamine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Sotsiaalpedagoogi tööaeg ja puhkus on reguleeritud töölepingu seadusega ja muude õigusaktidega. Sotsiaalpedagoogi töö fookuses on töö inimestega. Tema töö on vaheldusrikas ja väljakutseid pakkuv ning jaguneb tööks klientidega, iseseisvaks tööks, koostööks teiste spetsialistidega ja enesetäiendamiseks. Sotsiaalpedagoog puutub kokku ohuteguritega (sotsiaalsed, emotsionaalsed, füüsilised). Tal peab olema valmidus tegutseda ohu- ja kriisiolukorras.

A.4 Töövahendid

Sotsiaalpedagoogi peamised töövahendid on erialased vahendid ja materjalid, kontoritarbed ning -tehnik, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendid ja programmid.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Sotsiaalpedagoogi töös on olulised kohanemisvõime, järjekindlus, pingetaluvus ja empaatia.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Tavaliselt on 7. taseme sotsiaalpedagoogil erialane bakalaureusekraad või kompetentside saavutamiseks vajalik töökogemus.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Sotsiaalpedagoog.

A.8 Regulatsioonid kutsealal tegutsemiseks

Töötamist sotsiaalpedagoogina reguleerib põhikooli- ja gümnaasiumiseadus.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1-B.2.5 ja B.2.8 (lääviv kompetents) tõendamine. Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.2.6 ja B.2.7.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Sotsiaalpedagoogilise tegevuse kavandamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. hindab isiku sotsiaalseid oskusi, kasutades sobivaid hindamismeetodeid ja -võtteid; selle põhjal koostab sotsiaalsete oskuste õpetamise kava; 2. kavandab oma tööd organisatsioonis; osaleb õppe- /arengu- , tegevuskava planeerimisel, lähtudes vajadustest; 3. kaasab sotsiaalpedagoogilise tegevuse planeerimisse kolleege, teisi spetsialiste ja võrgustikuliikmeid vastavalt vajadusele; 4. kavandab õppe- ja kasvatustööd (edaspidi õppetööd) toetavat tegevust oma organisatsioonis, tuginedes õigusaktidele; nõustab kolleege ja teisi spetsialiste õppetööd toetava tegevuse kavandamisel; 5. koostöös eri osapooltega selgitab isiku arenguvajadused ja tema lähikeskkonnas olevad ressursid; innustab isikuid täiendavate toimetuleku- ja sotsiaalsete oskuste omandamiseks; 6. vahendab informatsiooni tugitegevuste võimaluste kohta, sh piirkonnas; leiab võimalusi tugitegevuste toetamise ressursside taotlemiseks; 7. valib erialateemade käsitlemiseks vajalikud metoodilised materjalid vastavalt sihtgrupile.	
B.2.2 Sotsiaalpedagoogiline hindamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. märkab abivajajat, arvestades isiku toimetulekut ja seda mõjutavaid tegureid; 2. analüüsib isiku toimetulekut ning määratleb olemasolevaid abi- ja tugivõimalusi erinevatel tasanditel; vajadusel koostab tugiplaani ja teavitab asjaosalisi abivõimalustest; 3. hindab integreerimise vajadusi ja isikute staatust rühmas, tuginedes eelinfole ja vaatlusandmetele; organiseerib integratsiooni toetavaid tegevusi (nt projektid, individuaaltöö); 4. analüüsib abivajaja sotsiaalseid oskusi ning tema arendamist vajavaid valdkondi, kasutades tõenduspõhiseid meetodeid.	
B.2.3 Juhtumikorraldus ja nõustamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. selgitab juhtumi tausta ja olemust, kasutades sobivat meetodit ning koostab tegevusplaani; 2. nõustab isikut tulenevalt tema vajadustest; annab talle infot teiste abivõimaluste kohta; 3. rakendab isiku vajadusest ja sotsiaalpedagoogilisest hindamisest tulenevaid toetavaid tegevusi; kutsub kokku tugivõrgustiku ning koordineerib selle tööd; 4. arendab isiku sotsiaalseid oskusi ja toimetulekustrateegiaid vastavalt juhtumi olemusele, kasutades sobivaid metoodikaid; 5. teeb ja koordineerib ennetustööd isiku(te) sotsiaalse heaolu tagamiseks, kaasates võrgustikuliikmeid; 6. sotsiaalpedagoogiliste probleemide korral sekkub olukorda asjakohaselt, kaasates vajadusel võrgustikuliikmeid; 7. hindab sotsiaalpedagoogilise sekkumise tõhusust, toetudes eelkõige tõenduspõhiste hindamismetoodikatele.	
B.2.4 Turvalise õpi- ja töökeskkonna kujundamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. kavandab turvalisust toetavat ning probleeme ennetavat tegevust oma organisatsioonis, tuginedes õigusaktidele; 2. osaleb võrgustikuliikmena turvalise keskkonna loomisel ja säilitamisel organisatsioonis; osaleb turvalisust toetavate plaanide koostamisel ning rakendamisel; koordineerib sotsiaalpedagoogilist ennetustööd turvalise keskkonna säilitamiseks; teeb juhtkonnale ettepanekuid vastavasisuliste koolituste korraldamiseks.	
B.2.5 Refleksioon ja professionaalne enesearendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. analüüsib iseseisvalt ja/või juhendamisel oma tööd, kasutades erinevaid eneseanalüüsi meetodeid; täiendab ennast eri- või kutsealanõuetele vastavalt, õppides iseseisvalt ja osaledes täiendkoolitustel; 2. jälgib, hindab ja väärtustab oma füüsilist, vaimset, emotsionaalset ja sotsiaalset tervist, tegutseb nende tasakaalus hoidmise nimel, optimeerides iseenda aja- ning energiakulu; osaleb kovisioonil; 3. jagab oma teadmisi kolleegidega, olles neile vajadusel mentoriks; 4. nõustab teisi spetsialiste, jagab oma teadmisi; toetab tõenduspõhiste meetodite rakendamist, leides ja pakkudes asjakohast tuge; 5. tutvustab sotsiaalpedagoogika põhimõtteid ja praktikaid mh väljaspool oma organisatsiooni, tuginedes oma töökogemusele ja erialasele teabele; osaleb ettekannetega teadus- või erialakonverentsidel /seminaridel;	

6. koostab, kohandab või uuendab õppijatele ja koostöövõrgustikule suunatud sotsiaalpedagoogilist tööd toetavat õppevara ja meetodikaid.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Täiendavalt on võimalik tõendada valitavaid kompetentse B.2.6 ja B.2.7.

B.2.6 Juhtimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. juhib gruppe, arvestades grupiprotsessidega ja tuginedes sotsiaalpedagoogilistele meetodikatele; juhendab kolleege gruppide juhendamisel; 2. juhib või koordineerib erialase ühingu ja/või ühenduse strateegilist tegevust, lähtudes selle/nende tegevuse eesmärkidest.	
B.2.7 Sotsiaalpedagoogide koolitamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. juhendab sotsiaalpedagoogika erialaga seonduvate lõputööde koostajaid; retsenseerib lõputöid, tuginedes kasvatusteaduste teaduspõhisele praktikale; 2. juhendab üliõpilaste sotsiaalpedagoogilist praktikat, arvestades praktikajuhendit; suunab üliõpilast vastavasisulisele eneseanalüüsile; teeb koostööd kõrgkoolipoolse praktikajuhendajaga.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.8 Sotsiaalpedagoog, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. kasutab töökeelt tasemel C1 ning ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused); kasutab korrektset keelt kõnes ja kirjas ning väljendab ennast arusaadavalt; 2. kasutab sobivaid digivahendeid ja võimalusi; hindab ja arendab oma IKT-oskusi vastavalt organisatsiooni nõuetele; 3. loob usaldusliku suhte ja suheldes näitab üles austust ning hoolivust; aktsepteerib inimeste erinevusi ning arvestab neid koostöö tegemisel; annab konstruktiivset tagasisidet; 4. käitub lugupidavalt inimestega erinevatelt tasanditelt ja sihtgruppidest; analüüsib ja arendab oma suhtlemisoskusi; 5. juhindub oma töös üldinimlikest väärtustest; kujundab oma eeskujuga sihtrühma väärtusi; 6. märkab sotsiaalpedagoogilisi probleeme ja läheneb neile lahenduskeskselt; 7. järgib sotsiaalpedagoogi tööga seonduvaid õigusakte ja ametieetikat.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	21-06042023-3.6/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Aivar Haller, Eesti Lastevanemate Liit Hille Ilves, Eesti Linnade ja Valdade Liit Kristi Kõiv, Tartu Ülikool Viktoria Latova, SA Innove Mare Leino, Tallinna Ülikool Mailis Ostra, Eesti Sotsiaalpedagoogide Ühendus Mehis Pever, Eesti Koolijuhtide Ühendus Svetlana Põdder, Eesti Sotsiaalpedagoogide Ühendus
3. Kutsestandardi kinnitaja	Hariduse Kutsenõukogu

4. Kutsenõukogu otsuse number	33
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	06.04.2023
6. Kutsestandard kehtib kuni	31.12.2023
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2359 Pedagoogika tippspetsialistid, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Social pedagogue, level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	